

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA 4100-06-01/2012
P/12/086

Warszawa, 05 kwietnia 2012 r.

**Pani
Beata Janusz
Prezes
Sądu Okręgowego Warszawa – Praga
w Warszawie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Sądzie Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie (zwanym dalej Sądem) kontrolę wykonania budżetu państwa w 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 30 marca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie przez Sąd budżetu w 2011 r.

1. NIK pozytywnie ocenia realizację dochodów przez Sąd w 2011 r.

Dochody wykonane w 2011 r. w kwocie 16 375,5 tys. zł stanowiły 106,4% wielkości planowanej (15 394 tys. zł) i 111,3% wykonania w 2010 r. (14 712,5 tys. zł). Głównym źródłem dochodów były opłaty i koszty sądowe w § 0690, wykonane w kwocie 15 296,0 tys. zł (93,4% dochodów ogółem).

Dochody przekazywane były na rachunek dochodów budżetu państwa w terminach określonych w § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych².

W 2011 r. wykonanie dochodów z tytułu orzeczeń sądowych w zakresie grzywien, opłat i kosztów sądowych wyniosło 593,8 tys. zł, w tym w wyniku wezwań do zapłaty - 411,0 tys. zł, egzekucji komorniczej - 70,2

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dz. U. Nr 11, poz. 69 ze zm.

tys. zł i rozłożenia na raty 112,6 tys. zł. W porównaniu do 2010 r. (485,3 tys. zł) wykonanie orzeczeń sądowych wzrosło o 22,4%. W 2011 r. w Sądzie odstępiono od wykonania 356,8 tys. zł należności sądowych, w tym na skutek wykonania kary zastępczej - 21,5 tys. zł, umorzenia - 268,0 tys. zł i z innych przyczyn - 67,3 tys. zł. Nie wystąpiły należności, które uległy przedawnieniu.

Należności pozostałe do zapłaty ogółem na koniec 2011 r. wyniosły 1 531,3 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2010 r. (994,8 tys. zł) wzrosły o 536,5 tys. zł, tj. o 53,9%. Zaległości netto na koniec 2011 r. wyniosły 1 283,8 tys. zł i były wyższe o 605,0 tys. zł, tj. o 89,1% w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. (678,8 tys. zł). Najwyższy wzrost zaległości - o 457,6 tys. zł, tj. o 104,2% - nastąpił w § 0690. Spowodowany był wysokimi kwotami przypisów opłat sądowych za poprzednie okresy sprawozdawcze oraz niską ściągalsnością należności.

Analiza 23 spraw dotyczących należności sądowych w § 0570 i w § 0690 na kwotę 127,0 tys. zł (0,8% należności w tych paragrafach) wykazała, że Sąd wysłał wezwania do zapłaty do wszystkich dłużników, z tym że w 11 sprawach na łączną kwotę 32,8 tys. zł (25,8%) w terminie powyżej 30 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia. W wyniku wezwania 13 dłużników uregulowało całość lub część należności. Z pozostałych 10 spraw, jedna pozostawała w rozpoznaniu, a 9 przekazano do egzekucji, z tym że 8 z nich po upływie terminu określonego w art. 44 § 1 i 2 oraz art. 206 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy³, § 357 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych⁴ jak też § 5 zarządzenia nr 55/2011 Prezesa Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie prowadzenia ewidencji należności sądowych w sprawach I, II, III, IV Wydziału Cywilnego, VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, X Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego Warszawa – Praga⁵, obowiązującego od 1 lipca 2011 r. Opóźnienia wynosiły od 38 do 127 dni.

Analiza należności niesądowych w § 0750 na kwotę 1 002,5 tys. zł (100% należności w tym paragrafie) z tytułu wynajmu pomieszczeń⁶, wykazała iż najemca przekazywał należny czynsz od 4 do 21 dni po terminie płatności. Sąd nie naliczał ustawowych odsetek z tytułu opóźnień, mimo że wg § 5 ust. 9 umowy najmu w przypadku opóźnienia w zapłacie czynszu, opłat serwisowych lub innych należności, miał takie prawo. W trakcie kontroli NIK Sąd wystawił najemcy notę odsetkową na kwotę 5 587,63 zł za opóźnienia w zapłacie w 2011 r.

2. NIK pozytywnie ocenia wykonanie wydatków przez Sąd w 2011 r.

Na 2011 r. zaplanowano wydatki budżetowe w kwocie 106 752,0 tys. zł. W trakcie roku plan wydatków został zwiększony o 25 137,9 tys. zł (o 23,5%) i wynosił 131 889,9 tys. zł. Wydatki zrealizowane przez Sąd w 2011 r. w kwocie 129 946,2 tys. zł, stanowiły 98,5% planu po zmianach i 116,4% wykonania w 2010 r.

³ Dz. U. Nr. 90, poz. 557 ze zm. (Sąd wzywa do uiszczenia grzywny, kosztów sądowych lub pieniężnej kary porządkowej w terminie 30 dni, w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu należności te ściągają się w drodze egzekucji).

⁴ Dz. U. Nr 38, poz. 249 ze zm.

⁵ Oddział Finansowy po otrzymaniu akt zastępczych niezwłocznie dokonuje przypisu należności oraz wysyła wezwanie do zapłaty do dłużnika.

⁶ Umowa najmu nr DEN/9/2010 z 18 marca 2010 r. zmieniona aneksem Nr 1 z 31 stycznia 2011 r. w sprawie komparacji umowy najmu lokalu.

(111 673,1 tys. zł). W Sądzie w ciągu roku dokonywano analizy potrzeb i wydatków oraz podejmowano działania w celu ich racjonalizacji⁷.

W strukturze wydatków Sądu świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 1% (1 269,9 tys. zł), wydatki bieżące – 31,0% (40 315,5 tys. zł), a wydatki majątkowe – 68,0% (88 360,8 tys. zł). Wynagrodzenia wraz z pochodnymi wyniosły 32 051,4 tys. zł⁸, tj. 24,7% wydatków ogółem i 79,5% wydatków bieżących.

Nie stwierdzono przekroczenia planu wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej.

Zasilanie Sądu w środki finansowe realizowane było wg zapotrzebowania i zgodnie z harmonogramem. W dniu 30 grudnia 2011 r. na rachunek bieżący budżetu państwa zostały przeksięgowane środki pozostające na rachunku bankowym wydatków Sądu.

Analiza 10 wydatków o wartości 333,4 tys. zł (0,3% wydatków ogółem) z 2011 r. wykazała, że realizowane były w sposób legalny, celowy i gospodarny. Wydatki w § 4580 Pozostałe odsetki w kwocie 2 272,16 zł wynikały z korekty składek ZUS za lata 2005-2010 – 2 263,58 zł i za fakturę z 2007 r. - 8,58 zł.

Sąd w 2011 r. prawidłowo zrealizował obowiązek wynikający z przepisów ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych⁹.

Ustalono, na podstawie badania stanu środków w kasie w wybranych 24 dniach 2011 r., że określona w Instrukcji gospodarki kasowej¹⁰ wysokość pogotowia kasowego w kwocie 10 tys. zł nie została w ciągu roku przekroczona.

W wyniku badania 3 zamówień publicznych o łącznej wartości 1 582,4 tys. zł¹¹, udzielonych w 2011 r. (w trybie z wolnej ręki na: usługi pocztowe i kurierskie, dostawę ciepła i usługę gwarancyjną konserwacji ślusarki aluminiowej) stwierdzono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹², a wydatki zostały uwzględnione w planie na 2011 r.

Na koniec 2011 r. nie wystąpiły w Sądzie zobowiązania wymagalne. Zobowiązania niewymagalne na 31 grudnia 2011 r. wyniosły 2 338,6 tys. zł i w porównaniu do 2010 r. (87 427,9 tys. zł) były o 85 089,3¹³ tys. zł (o 97,3%) niższe. Zobowiązania dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2011 r. wraz z pochodnymi (2 068,3 tys. zł, tj. 88,4%) oraz zobowiązań z tytułu zakupu usług i towarów oraz orzeczonych przez Sąd wypłat, których płatność przypadła na 2012 r.

⁷ m.in.: Ograniczono wydatki na utrzymanie zakupionej nieruchomości na ulicy Poligonowej, na zakup wyposażenia, materiałów i sprzętu biurowego oraz na rozmowy telefoniczne

⁸ §§ 4010-4170 w rozdziale 75502 Jednostki sądownictwa powszechnego – 31 155,7 tys. zł i w rozdziale 80144 Inne formy kształcenia osobno niewymienione - 895,7 tys. zł.

⁹ Dz. U. Nr 85, poz. 728 ze zm.

¹⁰ Wprowadzonej zarządzeniem Dyrektora Sądu Nr 3/2010 z dnia 12 lutego 2010 r. i Nr 15/2010 z dnia 4 listopada 2010 r.

¹¹ Wydatki Sądu z tytułu zawartych w wyniku tych postępowań umów w 2011 r. wyniosły 187,5 tys. zł.

¹² Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm..

¹³ Zobowiązania Sądu na koniec 2010 r. w § 4270, § 4280, § 4400, § 4610 i w § 6050 odpowiednio w kwotach 0,06 tys. zł, 2,3 tys. zł, 11,8 tys. zł, 3,0 tys. zł i 85054,1 tys. zł, wynikające z dokumentów, które wpłynęły po 31 grudnia 2010 r., a dotyczyły 2010 r. W szczególności zobowiązania w kwocie 85 054,1 tys. zł w § 6050 wynikały z zakupu 17 grudnia 2010 r. przez Sąd prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Poligonowej 3.

3. Obowiązująca w Sądzie w 2011 r. dokumentacja opisująca zasady (politykę) rachunkowości¹⁴ była zgodna z art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁵, a procedury kontroli uwzględniały elementy kontroli operacji finansowych i gospodarczych, ujęte w załączniku do Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych¹⁶.

Sąd do prowadzenia ksiąg rachunkowych stosował system finansowo-księgowy „OrCom+ Finanse-Księgowość” dla Windows™ wersja 5.1.1.10. System zapewniał kontrolę kompletności i poprawności zapisów księgowych, ciągłość numeracji oraz zatwierdzanie na bieżąco zapisów w dzienniku, a także umożliwiał udostępnianie ksiąg w postaci elektronicznej.

Badanie skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej (badanie zgodności) oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych Sądu, przeprowadzono na próbie 67 dowodów i zapisów księgowych o wartości 51 644,7 tys. zł (39,7 % wydatków ogółem), w tym: 57 zapisów księgowych o wartości 51 529,7 tys. zł wylosowanych metodą statystyczną oraz 10 zapisów księgowych o wartości 115,0 tys. zł dobranych celowo. Badaniu poddano zapisy i odpowiadające im faktury lub dokumenty równoważne fakturom. Analiza wykazała, że dowody księgowe ujmowano w księgach rachunkowych do właściwych okresów sprawozdawczych oraz dokonywano prawidłowych księgowania na kontach analitycznych i syntetycznych.

Zarówno w wyniku przeglądu analitycznego, jak i badania próby dowodów księgowych wybranych metodą monetarną stwierdzono, że dowody i zapisy księgowe spełniały wymogi określone w art. 21 i art. 23 ustawy o rachunkowości.

Na podstawie wyników badania NIK pozytywnie opiniuje zgodność dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodność ksiąg rachunkowych Sądu w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej w 2011 r.

4. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji składników majątkowych Sądu. Na koniec 2011 r. została przeprowadzona inwentaryzacja w drodze spisu z natury środków pieniężnych, papierów wartościowych i druków ścisłego zarachowania, środków trwałych, nieruchomości i wyposażenia, a także inwentaryzacja w drodze uzgodnienia sald z kontrahentami oraz weryfikacja sald pozostałych aktywów i pasywów. Stwierdzone niedobory wyposażenia w użytkowaniu o wartości 972,76 zł w porównaniu do wartości ewidencyjnej zostały rozliczone w księgach rachunkowych 2012 r. Badanie 10 pozycji dotyczących środków trwałych z arkuszy spisowych wykazało, że były zaliczone prawidłowo do grup określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)¹⁷,

¹⁴ Zarządzenia Dyrektora Sądu nr: 24/2010 z 17 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) prowadzenia rachunkowości, w tym zakładowego planu kont, 2/2005 z 9 maja 2005 r. w sprawie instrukcji obiegu dowodów finansowo-księgowych i ich kontroli wewnętrznej w Sądzie Okręgowym Warszawa –Praga (dalej Sąd) ze zm., 3/2005 z 9 maja 2005 r. w sprawie wewnętrznego obiegu dokumentów w pionie finansowo- gospodarczym Sądzie, 3/2010 z 12 lutego 2010 r. w sprawie gospodarki kasowej w Sądzie i ustalenia „Instrukcji gospodarki kasowej” oraz zarządzenie Prezesa Sądu oraz Dyrektora Sądu nr14/2011 z 11 lutego 2011 r. w sprawie zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Sądzie.

¹⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹⁶ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

¹⁷ 17 Dz. U. Nr 242, poz. 1622

miały karty środka trwałego, zostały ujęte w kartotece środków trwałych oraz dokonywano aktualizacji ich wartości.

5. NIK nie wnosi uwag do realizacji wydatków na wynagrodzenia.

Ustalony plan wynagrodzeń (po zmianach) w kwocie 28 789,2 tys. zł, został wykonany w 96,3% (27 721,1 tys. zł). Przeciętne zatrudnienie wyniosło 392,29 pełnozatrudnionych, co stanowiło 98,6% planu po zmianach (397,7 pełnozatrudnionych) i 96,% wykonania w 2010 r. (408,49 pełnozatrudnionych). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego wzrosło z 5 773,3 zł do 5 888,7 zł, tj. o 115,4 zł (o 2,0%).

W 2011 r. Sąd otrzymał 9 480 zł z rezerwy celowej na sfinansowanie wynagrodzeń od dnia 1 września 2011 r. nauczycieli w placówkach Ministra Sprawiedliwości. Z analizy rozliczenia wynika, że środki zostały wykorzystane w kwotach i w paragrafach, na które zostały przyznane.

6. Roczne sprawozdania za 2011 r.: Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetowych, Rb-N o stanie należności i Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, zostały sporządzone terminowo na podstawie danych, wynikających z ewidencji księgowej.

Przedstawiając powyższe oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. terminowe podejmowanie działań windykacyjnych odnośnie należności sądowych,
2. bieżące naliczanie i dochodzenie należności z tytułu odsetek.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Prezes o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.